

Ἀναπλιώτικος ἐπίθ. Πελοπν.

Ἐκ τοῦ τοπων. Ἀνάπλι καὶ τῆς παραγωγικῆς καταλ. -ιῶτικος.

Ὁ ἐκ Ναυπλίου προερχόμενος: Καρπούζι Ἀναπλιώτικο.

ἀναπλογυρίζω ἀμάρτ. ἀνεπλογυρίζω Α.Κρήτ.

Ἐκ τοῦ οὐσ. ἀνάπλα (Ι) καὶ τοῦ ρ. γυρίζω.

Γυρίζω τὴν ἀνάπλαν πρὸς συλλογὴν τῶν εἰς αὐτὴν ἐλαιοῶν: Ἀναπλογυρίζει καλὰ νὰ μὴ δέφτουν οἱ ῥ-ἐλαῖες χάμαι.

ἀνάπλοια ἡ, Κάρε. ἀναπλόια Κάρε.

Ἐκ τοῦ ἀρχ. οὐσ. ἀνάπλους.

Ἐπάνοδος τῶν πλοίων εἰς τὸν λιμένα.

ἀναπλοῦ ἡ, Κρήτ.

Ἐκ τοῦ οὐσ. ἀνάπλα (Ι).

Μορμολύκειον περιτυλιγμένον διὰ μαλλίνου χρωματιστοῦ ὑφάσματος πρὸς ἐκφοβισμόν τῶν παιδίων.

ἀνάπλωρα ἐπίρρ. Θήρ. Θράκ. (Αἰν.) Μεγίστ. Ναύστ. Σαλαμ. — Λεξ. Κομ. Βλαστ. Πρω. Δημητρ. ἀνέπλωρα Κύθν. ἀνέδλωρα Θήρ.

Ἐκ τοῦ ἐπιθ. ἀνάπλωρος. Ἡ λ. καὶ παρὰ Σομ.

Ἀπὸ τῆς πρῶρας ἢ ἐκ διευθύνσεως ἀντιθέτου πρὸς τὴν πρῶραν ἔνθ' ἀν.: Ἀνάπλωρα ἔχουμε τὸν καιρὸ Ναύστ. Τὸ καράβι μᾶς ἦρθε ἀνάπλωρα αὐτόθ. Ἀνάπλωρα χτυποῦν τὰ κύματα Λεξ. Δημητρ.

ἀναπλωρίζω Ἀνδρ. Μεγίστ. Νάξ. Πάρ. κ. ἀ. — Λεξ. Κομ. Πρω. Δημητρ. ἀναπλωρίζουν Θράκ. (Αἰν.) κ. ἀ. ἀνεπλωρίζω Θήρ. Θράκ. Ἰων. (Κρήν.) Κύθν. Σῦρ. ἀνεδλωρίζω Θήρ. ἡναπλωρίζω Σύμ.

Ἐκ τῆς προθ. ἀνὰ καὶ τοῦ ρ. πλωρίζω. Ἡ λ. καὶ παρὰ Σομ.

Α) Κυριολ. **1)** Στρέφω τὴν πρῶραν τοῦ πλοίου πρὸς τὴν διεύθυνσιν τοῦ ἀνέμου ἔνθ' ἀν.: Ὁ καπετάνιος ἀνεπλώρισε τὸ καῖκι Κύθν. Ἡ σημ. καὶ παρὰ Σομ. Καὶ ἀμτβ. στρέφομαι πρὸς τὴν διεύθυνσιν τοῦ ἀνέμου, ἐπὶ πλοίου Θήρ. Μεγίστ. Νάξ. Πάρ. κ. ἀ. — Λεξ. Πρω. Δημητρ.: Ἀναπλώρισε τὸ καράβι Ἀνδρ. Ἀπὸ τὸ ρέμαν δὲν ἀναπλωρίζει τὸ καράβι Μεγίστ. **β)** Κατευθύνω τὸ πλοῖον πρὸς τι σημείον Σῦρ.: Ἐδεσθεῖ ν' ἀνεπλωρίστε.

2) Ἀνυψῶ τὴν πρῶραν, ἐπὶ πλοίου Ἰων. (Κρήν.): Τὸ καράβι ἀνεπλωρίζει.

Β) Μεταφ. **1)** Ἀποκτῶ περιουσίαν, ἀναλαμβάνω οἰκονομικῶς, προοδεύω Θράκ. Ἰων. (Κρήν.): Δουλεύομε μέρα νύχτα καὶ δὲ μπορούμε ν' ἀναπλωρίσωμε Κρήν. Συνών. ἀναλαβαίνω **3**, ἀναπιάνω **11**, προσκάνω, πιάνομαι (ιδ. πιάνω). **2)** Ἀναλαμβάνω σωματικὰς δυνάμεις, ἀναρρωνύω Θράκ.: Ὁ ἄρρωστος δὲ μπορεί ν' ἀνεπλωρίση. Συνών. ιδ. ἐν λ. ἀναπιάνω **12**.

ἀναπλώρισμα τό, Λεξ. Δημητρ. ἡναπλώρισμα Σύμ.

Ἐκ τοῦ ρ. ἀναπλωρίζω.

Ἡ στροφὴ τῆς πρῶρας τοῦ πλοίου πρὸς τὴν διεύθυνσιν τοῦ ἀνέμου.

ἀνάπλωρος ἐπίθ. πολλαχ. ἀνέπλους Σάμ. ἀνέδλους Σάμ.

Ἐκ τῆς προθ. ἀνὰ καὶ τοῦ οὐσ. πλώρη.

1) Ὡς ναυτικὸς ὄρ., ὁ ἀπὸ τῆς πρῶρας πνέων πολλαχ.: Ἀνεμος ἀνάπλωρος. **2)** Ὁ ἔχων ἀνασηκωμένην, ἀνυψωμένην τὴν πρῶραν εἴτε ἐκ κατασκευῆς εἴτε ἐκ τῆς μετατοπίσεως τοῦ ἔρματος πρὸς τὴν πρύμνην Σάμ.: Καῖκι ἀνέπλους.

ἀνάπλωτος ἐπίθ. Λεξ. Πρω. ἄπλωτος Ἀθῆν. Εὐβ.

(Κονίστρ.) Κρήτ. Νάξ. Πάρ. Πελοπν. (Αἰγ. Σουδεν. Τρίκκ.) Πόντ. (Κερασ. Τραπ.) Σῦρ. Χίος κ. ἀ. — Λεξ. Περίδ. ἄπλουτους Μακεδ. ἄπρουτε Τσακων.

Ἐκ τοῦ στερητ. ἀ- καὶ τοῦ ἐπιθ. ἄπλωτος. Τὸ ἄπλωτος ἄνευ συνθέσεως προσέλαβε σημ. στερήσεως διὰ τοῦ ἀναβιβασμοῦ τοῦ τόνου. Ἰδ. ἀ- στερητ. **2α**.

1) Ὁ μὴ ἡπλωμένος ἔνθ' ἀν.: Ἀφησες τὰ σῦκα ἀνάπλωτα καὶ θὰ σκοκληγιάσουν Λεξ. Πρω. Τὰ ροῦχα ἔμειναν ἄπλωτα, γιατί ἔβρεχε Αἰγ. Τὰ ῥω ἄπλωτα τὰ ροῦχα Ἀθῆν. Ἀπλωτα σκοπιὰ Τρίκκ. Ἀπλωτη σταφίδα αὐτόθ. **2)** Ὁ μὴ ἐστρωμένος Πόντ. (Τραπ.): Ἀπλωτον ἐν τὸ στρώμαν. Συνών. ἄστρωτος.

ἀναπνέω κοιν. ἀναπνέου βόρ. ιδιῶμ. ἀναπνάω Θράκ. (Περίστασ.) ἀναπνάου Θεσσ. (Ζαγορ.) ἀνεπνέω Κίμωλ. Α.Κρήτ. Χίος (Καρδάμ.) κ. ἀ. ἀνεπνάω Θράκ. (Μυριόφ.) ἀναπνῶ Χίος ἀναπίνου Ἰμβρ. ἀναπλέω ΑΠαπαδιαμ. Φόνισσ. **39** ἡναπνῶ Σύμ. ἡεπνέω Κίμωλ. ἡεπνῶ Κῶς Ρόδ.

Τὸ ἀρχ. ἀναπνέω. Τὸ ἀναπίνου ἐκ συμφύρ. πρὸς τὸ πίνω. Ἰδ. ΓΧατζιδ. ΜΝΕ 2,502. Τὸ ἀναπνῶ καὶ παρὰ Γερμ.

1) Εἰσπνέω καὶ ἐκπνέω διὰ τῶν πνευμόνων ἀέρα κοιν.: Ἀναπνέω μὲ δυσκολία. Ἐχω πλάκωσι 'ς τὸ στήθος καὶ δὲ μπορῶ ν' ἀναπνεύσω ἐλεύθερα. || Φρ. Ἀναπνέει ἀκόμη (ἐπὶ τοῦ πνέοντος τὰ λοιπὰ) κοιν. Ὅτι ποῦ ἡέπνεε (μόλις ἤρχισε νὰ ἀναπνέῃ, μόλις ἐγεννήθη) Κίμωλ. Ὅσο κι ἀνεπνάει (μόλις ἀναπνέει) Μυριόφ. Τρώει κ' ἐν ἡναπνῇ (ἐπὶ τοῦ λαιμάργως τρώγοντος) Σύμ. Καὶ ἐπὶ λύχνου συνεχδ. Θεσσ. (Ζαγορ.) Θράκ. (Περίστασ.): Φρ. Τὸ καντήλι - ὁ λύχνος ἀναπνάει ἀκόμη (εὐρίσκεται περὶ τὸ τέλος, τρεμωσβήνει) Περίστασ. Διὰ τὴν χρῆσιν πβ. τὸ ἀρχ. ἀναπνέω = καίω. Θεοφρ. Ἰστορ. φυτ. **5,9,6** «πυρεῖα... ἐκ κιττοῦ τάχιστα... καὶ πλείστον ἀναπνεῖ». **β)** Εἰσπνέω κοιν.: Ἀναπνέω καθαρὸν ἀέρα. Ἀναπνέω τὴ βρόμα. || Ποίημ.

Τὴν τρομασμένη κεφαλὴ ἡηλῶνει | καὶ βαρεὰ νεκρολίβανα [ἀναπνέει]

ΔΣολωμ. **131**. **γ)** Ἀναπνέω μὲ δυσκολίαν, ἔχω δύσπνοιαν Ρόδ.: Ἐνέπταν ποῦ τὴν ἡῦραμε. **2)** Ἀνακουφίζομαι κοιν.: Ἀφησέ με ν' ἀναπνεύσω λίγο κοιν. **β)** Μεταφ. ἀνακουφίζομαι οἰκονομικῶς ΑΠαπαδιαμ. ἔνθ' ἀν.: «Παρεκάλει μέσα της τὸν Χριστὸν νὰ δώσῃ λαδάκι γιὰ ν' ἀναπλέψῃ ἢ φτώχεια ἀπὸ δύο ἐτῶν τῷ ὄντι δὲν εἶχαν καρπίσει οἱ ἐλαῖες». Διὰ τὴν σημ. πβ. Ὁμ. Ο **235** «ὥς κε... ἀναπνεύσωσι πόνοιο» καὶ Σοφοκλ. Αἴ. **274** «ἀνέπνευσε τῆς νόσου».

ἀναπνοή ἡ, κοιν. καὶ Τσακων. ἀναπνοή βόρ. ιδιῶμ. ἀναπνοὰ Κεφαλλ. Πελοπν. (Γέρμ. Κορινθ. Λακων. Μάν.) — ΑΒαλαωρ. Ἔργα **3,195** καὶ **254** ἀναπνοὰ Θράκ. (Αἰν.) ἀναπνογὰ Ἡπ. Κεφαλλ. Λευκ. Πελοπν. (Μεσσ.) ἀπνοή ΜΦιλήντ. Γλωσσογν. **2,145** ἀπνοὰ Πελοπν. (Ἀρεόπ.) ἀπνὰ Πελοπν. (Μάν.)

Τὸ ἀρχ. οὐσ. ἀναπνοή. Ὁ τύπ. ἀναπνοὰ Δωρ. Τὸ ἀπινῶ ἐκ τοῦ *ἀπνοὰ κατ' ἀνάπτυξιν συνοδίτου φθόγγ. μεταξὺ τοῦ π καὶ ν, ὡς καὶ καπνός - καπινός κττ.

Ἡ διὰ τῶν πνευμόνων εἰσπνοὴ καὶ ἐκπνοὴ ἀέρος κοιν.: Βαστῶ - κρατῶ τὴν ἀναπνοή μου. Παίρνω ἀναπνοή. Πιάνεται ἡ ἀναπνοή μου (ἔχω δύσπνοιαν). Ἀδύνατη ἡ δυνατὴ ἀναπνοὴ κοιν. Πῆρα τὴν ἀπινῶ μου Ἀρεόπ. || Φρ. Παίρνω ἀναπνοή (λαμβάνω ἄνεσιν ἐκ τοῦ μόχθου ἢ τοῦ δρόμου, ξεκουράζομαι) κοιν. Παίρνει τὴν ἀναπνογὰ τ' ἀνθρώπου (ἐπὶ βαρείας ὁσμῆς ἢ ὑπερβολικῆς θερμότητος).

